

Ville Mäkipellon kommentti Saulusmedian videoon

Kiitos paljon vastineesta, Petri! 😊 Kiva, kun löysit videoni ja jaoit ajatuksiasi sen pohjalta. Kuuntelin äsken koko videosi ja ajattelin, että jaan tässä samalla muutaman isoimman ajatuksen, joita minulla heräsi.

Toteat videon alussa, että minun tarkoituksenani olisi murentaa, että Raamattu on Jumalan sanaa. Se ei ole todellakaan videoni ja kirjamme (Sensuroitu - Raamatun muutosten vaiettu historia) tarkoitus. Videoni ja kirjamme tarkoitus on avata Raamattuun valikoituneiden kirjoitusten inhimillistä historiaa. Katsoja ja lukija saa itse päättää, mitä ajattelee kysymyksestä, ovatko nämä kirjoitukset myös jollain tavalla Jumalan sanaa. Historialliset huomiot eivät poista sitä, että Raamattua voi pitää myös jumalallisesti inspiroituneena. Raamatuntutkijoiden parissa on paljon eri tavalla uskovia.

Huomaan, että olemme monesta asiasta samaa mieltä. Olemme samoilla linjoilla esimerkiksi sen suhteen, että Raamatun käsikirjoituksia kopioidessa kirjureilla on sattunut virheitä, että Septuaginta on tärkeä todistaja Vanhan testamentin kohdalla ja että Ensimmäisessä Johanneksen kirjeessä niin sanottu *Comma Johanneum* eli kolminaisuusviittaus on myöhäinen lisäys. Esität uskottavasti, että tässä kirjeessä alun perin viitataan vain Jeesukseen. Lisäksi olemme samaa mieltä siitä perusilmiöstä, että Raamatun käsikirjoituksissa havaitaan muutoksia. Meillä on eri käsitys siitä, mitkä käsikirjoitukset säilyttävät varhaisimmat lukutavat eli mihin suuntaan muutosta on tapahtunut, mutta videollasi selvästi jaat perusajatuksen, että kirjurit ovat tehneet muutoksia Raamatun teksteihin niitä kopioidessaan.

Nähdäkseni isoin ongelma videollasi on, että pidät Uuden testamentin bysanttilaista tekstityyppiä varhaisimpana ja alkuperäisenä. Tämä on raamatuntutkijoiden parissa hyvin pieni vähemmistökäsitys, sillä suurin osa tekstin tutkijoista pitää bysanttilaista tekstimuotoa myöhäisenä ja harmonisoituna versiona Uuden testamentin teksteistä. Tässä ei tarvitse uskoa minun sanaani, vaan voi lukea vaikkapa Uuden testamentin tekstikritiikin johtavaa perusteosta eli *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption, and Restoration* (Metzger & Ehrman, 2005), jossa todetaan, että bysanttilaisen tekstin kannattajat ovat pieni mutta äänekäs ryhmä (sivu 218). Aihetta on käsitellyt myös suomeksi teologi Janne Saarela Jurvan baptistiseurakunnan verkkosivuilla. Minun kaltaiseni liberaaliteologin kynästä katsojasi eivät ehkä asiaa usko, joten ehkäpä Saarelan – joka on konservatiivinen Raamattua Jumalan

sanana pitävä kristitty – kirjoitus vakuuttaa paremmin. Saarela kirjoittaa: ”Bysanttilainen tekstisuku on tekstisuvuista kaikkein nuorin. Se esiintyy ensimmäistä kertaa vasta neljännen vuosisadan puolivälissä Antiokiaan liitettyjen kirkkoisien teoksissa. Se on sekoitusteksti alexandrialaisesta ja läntisestä tekstistä. Suurin osa tutkijoista pitää tätä sukua vähemmässä arvossa kuin edellä mainittuja.” Ks. kohta 3.5.3 täältä:

<https://jurvanbaptistiseurakunta.fi/opetuksia/raamattu/uuden-testamentin-teksti-ja-kasikirjoitukset/> Muutenkin, Petri, tällä videollasi esität Uuden testamentin tekstihistorian hyvin pelkistetysti ja virheellisesti eli suosittelen katsojia tutustumaan mieluummin edellä mainittuihin lähteisiin. Myös tämä kirjoitus lähteineen on suositeltava:

<https://blogs.helsinki.fi/eksegetiikanmenetelmat/tutkimuksen-lahtokohtia/teksti-ja-kaantaminen/millaista-uutta-testamenttia-me-luemme/>

Tämä on oikeasti tosi oleellinen juttu, koska jos katsoja on Petrin kanssasi samaa mieltä, hän ei voi hyvällä omallatunnolla lukea uusimpia suomenkielisiä Raamattuja. Vuoden 1938 kirkkoraamattu, vuoden 1992 kirkkoraamattu ja Raamattu Kansalle -käännös perustuvat tutkijoiden laatimaan kriittiseen laitokseen (Nestle-Aland), joka poikkeaa monelta osin bysanttilaisesta tekstistä. Teet Petri aika ison syytöksen, kun toteat, että tämänkaltainen tekstimuoto on Saatanan työtä. Tulet siinä samalla todenneeksi, että suurin osa Suomen uudestisyntyneistäkin kristityistä seuraa riivaajahenkien korruptoimaa Raamatun tekstiä. Jos uskoo Petrin argumentin, täytyisi suomeksi pitäytyä vuoden 1776 Bibliassa. En mene sen tarkemmin noihin Uuden testamentin muutoksiin, joiden lopputuloksesta olet kanssani eri mieltä, koska pidän vääränä argumentaatiiosi peruslähtökohtaa eli sitä, että seurataan kaikessa bysanttilaista tekstiä. Tekstikritiikissä ei pidä liian orjallisesti seurata mitään ulkoisia kriteerejä, vaan on aina syytä arvioida lukutapoja sisäisten kriteerien valossa. Minun esittämäni argumentit perustuvat hyvin pitkälti lectio difficilior -periaatteeseen, joka on tekstikritiikissä laajasti hyväksytty eli vaikeampi lukutapa on usein varhaisempi. Täyttä varmuuttahan näistä ei voi saavuttaa – varmaa on, että käsikirjoitusten välillä on eroja, mutta erojen selityksiin sisältyy aina epävarmuuksia. Ei pidä kuitenkaan liian orjallisesti seurata teoriaa tekstiperheistä, koska mikään yksittäinen käsikirjoitus ei koskaan solahda täydellisesti mihinkään oletettuun tekstiperheeseen.

On mielenkiintoista, että Markuksen lopetusten kohdalla viittaa Tatianoksen Diatessaroniin. Ensinnäkin, se että Tatianos tunsi Markuksen pitkän lopetuksen, ei ole argumentti sen puolesta, että pitkä lopetus olisi varhaisin lopetus. Tatianos kirjoitti toisella vuosisadalla, jolloin pitkä lopetus oli varmasti jo olemassa, vaikka onkin luultavasti sekundaari. Toiseksi, Tatianoshan oli varsinainen Raamatun muokkailija! Siksi on jännää, että sinä viittaat häneen. Tatianos laati oman evankeliuminsa, joka oli synteesi neljästä evankeliumista; eräänlainen yhdistetty evankeliumi, joka ei kyllä lopulta saanut kovin suurta kannatusta.

Viidennen Mooseksen kirjan kohdan osalta viittaat siihen, että ”Jumalan pojat” olisivat ihmisiä tai enkeleitä. Nämä ovat kuitenkin tutkijoiden enemmistön mukaan myöhemmän tradition tulkintoja tälle ilmaukselle. Viittaat Septuagintaan, joka tosiaan tulkitsee Jumalan pojat enkeleiksi, mutta se tulee kääntäjän omasta myöhemmästä tulkinnasta. Jos lukee kohtaa 1. Moos. 6:2, huomaa, että jumalien pojat ovat eri asia kuin ihmiset. Tekstissä tehdään ero jumalien poikien ja ihmisten tyttärien välille. Toisaalta Job 1:6 antaa viitettä, että Jumalan pojat ovat jonkinlaisia taivaallisia jumalhahmoja laajemmassa jumalten neuvostossa, jota johtaa Herra. Enkeleitä he eivät ole, koska hepreassa on erillinen käsite ”enkeleille” eli viestinviejille (siis heprean malak). Tässä kohtaa on syytä korostaa, että videolla esittämäni johtopäätös on laajasti hyväksyttyä tutkimusta, mikä näkyy esimerkiksi siitä, että sitä kannattaa Vanhan testamentin tekstikritiikin johdantoteoksessaan arvostettu Jerusalemin Heprealaisen yliopiston professori Emanuel Tov (ks. *Textual Criticism of the Hebrew Bible*, 2012, sivut 248–249).

Ja vaikka tämä argumentointi ei vakuuttaisi, jäljelle jää mainitsemani Qumranista säilynyt lukutapa, jossa mainitaan ”kaikki jumalat.” Siinä on selkeä ja suora viittaus siihen, että kirjoittajan mielestä on olemassa muitakin jumalia kuin vain Korkein Jumala. Tähän sinä et ottanut videollasi kantaa – jos olet kanssani eri mieltä, silloin sinun täytyy ajatella, että joku myöhempi kirjuri on lisännyt kohtaan ”kaikki jumalat” eli joka tapauksessa joku heprealainen muinaisen maailman kirjuri uskoi useiden jumalten olemassaoloon. Toki, kirjoittajan mielestä nämä jumalat ovat alempiarvoisia, mutta yhtä kaikki hänen mielessään olemassa olevia jumalia. Minä en johda tästä kaikesta sellaista ajatusta, että kaikki uskonnot olisivat yhtä ja samaa tai että nykyään pitäisi palvella monia jumalia, kuten videollasi sanot. Eivät kaikki uskonnot ole yhtä ja samaa – kristinusko on nykyään yksijumalainen uskonto ja hyvä niin. Tämä on vain uskonnon historiaa eli Vanhan testamentin lehdillä nähdään sekä viittauksia moniin jumaliin että vain yhteen jumalaan uskomista, koska nämä tekstit ovat syntyneet pitkän ajan kuluessa.

Tuomaan evankeliumista totean vain sen verran, että tutkijoiden enemmistö ei nykyään pidä sitä pohjimmiltaan gnostilaisena tekstinä. Siitä puuttuvat viittaukset moniin keskeisiin gnostilaisiin uskomuksiin kuten vaikkapa demiurgiin. Muutenkin on ongelmallista nähdä gnostilaisuus myöhempien kristittyjen tuomioiden kautta – ennen nikealaisen oikeaoppisen kristillisyyden vakiintumista, gnostilaisuus oli yksi mahdollinen uskontulkinta varhaisten kristittyjen parissa. Aiheesta voi lukea lisää suomeksi vaikkapa tästä hyvästä Risto Uron tekstistä: <https://bit.ly/3ZH5PVD>

Lopuksi pakko todeta, että videostasi paistaa hyvin vahva asenteellisuus roomalaiskatolista kirkkoa kohtaan. Tämä on ongelmallista, koska se selvästi vaikuttaa vinouttavasti siihen, miten arvioit historiallista evidenssiä. On ylipäänsä ongelmallista puhua katolisesta kirkosta erillisenä asiana ensimmäisellä vuosituhannella – ennen itäisen ja läntisen kristinuskon erkaantumista

toisistaan. Ei voi sanoa, että katolinen kirkko tai paavi olisi jotenkin korruptoinut käsikirjoituksia ensimmäisillä vuosisadoilla, koska silloin kaikki kristityt olivat katolisia ja paavin alaisia. Tämä puolueellisuus näkyy esimerkiksi siitä, miten arvioit ja väheksyt Codex Vaticanusta ja Codex Sinaiticusta. Raamatuntutkijoiden enemmistö ei jaa pessimisistiä arvioitasi kyseisistä käsikirjoituksista, vaan niitä pidetään laajasti hyvin tärkeinä todistajina, kun Uuden testamentin varhaisimpia lukutapoja koitetaan selvittää.

Tässä joitain ajatuksiani. Kiitoksia vielä videosta, se herätti paljon ajatuksia! Minun näkökulmastani siinä ei tullut mitään uutta, vaan olen kyllä käynyt kaikki nämä esittämäsi argumentit läpi ja todennut, että ne eivät ole uskottavia. Mukavaa kevättalven jatkoa! 😊